

BACHELOROPPGAVE

En kvalitativ forskningsoppgave om hvilke valg som har betydning for å skape lekemiljø i barnehagens rom.

A qualitative research paper on which choices are important for creating a play environment in the kindergarten space.

Kandidatnummer: 410

Bacheloroppgave i barnehagelærerutdanning
BLUBACH

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett (FLKI)
Institutt for pedagogikk, samfunnsfag og religion

Veileder: Åsta Birkeland
Antall ord: 9575

16.06.2020

Forord

Etter tre lærerike år på høyskolen på Vestlandet avslutter jeg min utdanning som barnehagelærer med denne bacheloroppgaven.

Jeg har gjennom disse årene truffet fantastiske medstudenter, dyktige forelesere, spennende praksisbarnehager og ikke minst hatt en fantastisk opplevelse både faglig og kulturelt etter en måned med utveksling i Kina høsten 2019.

Jeg vil rette stor takk til min fantastiske veileder Åsta Birkeland, som har guidet meg gjennom denne skriveprosessen. Åsta, du er en fantastisk omsorgsfull, dyktig og kunnskapsrik dame. I veiledningene har du hjulpet meg inn på rett spor og fått meg til å rette fokus. Jeg håper at jeg kan levere en oppgave som du også kan være stolt av.

Jeg vil takke mine to informanter, de to pedagogene som sa med glede at de ville delta i denne forskningsoppgaven. De har vært svært samarbeidsvillig, spesielt da vi måtte gjøre endringer i forbindelse med intervjuene.

Jeg ønsker å rette en takk til øvrig familie og venner som har støttet og heiet på meg gjennom disse tre årene på høyskolen.

Til sist ønsker jeg å rette en spesiell takk til min ektemann, og mine to barn. Jeg hadde ikke klart å fullføre og stå løpet ut uten så mye støtte og forståelse for perioder med mye skolearbeid. Jeg ønsker spesielt å takke min ektemann for din raushet og at du var så løsningsorientert da du hadde ansvar for hus og hjem alene, mens jeg var en måned i Kina. Tusen takk.

Bergen 16.06.2020

Summary

In this bachelor thesis I have focused on the play environment. With the topic *What does educational leaders emphasize in their efforts to develop the play environment in the kindergarten*. I wanted to get the perspective and reflections of the educators on the theme of play environment in the kindergarten.

The background to this angle and theme is because play has such a significant place in the kindergarten and in children`s lives. Seeing how educators reflected on increasing the quality of providing a play environment is an important issue, which I believe everyone working in kindergarten should be aware of. The kindergarten is a communal institution, where different requirements and goals must be achieved, while the kindergarten should be a place where care and individual children should be allowed to express themselves freely and explore.

The purpose of the assignment is to gain knowledge about the play environment in the kindergarten, and how work regarding this subject can be done. As Brendeland (2018, s. 76) says, it is about the adults having to create and offer a play environment that creates safe and inspirational play.

I have used the qualitative research method, where I have had two educational leaders participate in interviews. Through these semi- structured interviews, I have gathered reflections on work on the play environment in the kindergarten, and how the two educators reflect on their kindergarten practice

In light of the interviews and their analysis, I see that there are various factors that the educators emphasize in creating a play environment. It takes time to focus on the play environment, so that knowledge and reflection are developed in the kindergarten`s adults. Both informants believe that play is one of the most important activities in children`s lives. The desire to create a good play environment is great in kindergartens, but often the lack of knowledge and reflection in the adults can hinder optimal play environment.

The framework (2017, s. 20) states that the play must have a central place in the kindergarten, and the play's intrinsic value must be recognized. Based on this, I think it is important to be able to reflect on the subject of the play environment, and how we together in the kindergarten can create this so that the play gets a central place.

Sammendrag

I denne bacheloroppgaven har jeg valgt å rette søkelyset på lekemiljø i barnehagen. Med problemstillingen *Hva legger pedagogiske ledere vekt på i arbeidet med å utvikle lekemiljøet i barnehagen*, ønsket jeg å se nærmere på perspektivet og refleksjonene pedagogene hadde rundt temaet lekemiljø i barnehagen.

Jeg valgte denne vinklingen og temaet fordi leken har en så betydelig plass i barnehagen og i barns liv. I denne oppgaven vil det bli presentert refleksjoner som pedagogene har rundt temaet lekemiljø, og hvordan dette arbeidet kan utføres i praksis. Ved å rette fokus på dette temaet kan arbeidet med lekemiljø heves slik at kvaliteten kan bli bedre. Barnehagen er en samfunnsinstitusjon, der ulike krav og mål skal oppnås, samtidig som barnehagen skal være et sted der omsorg og det enkelte barn skal få uttrykke seg og utforske.

Formålet med oppgaven er å få kunnskap om lekemiljø i barnehagen, og hvordan arbeidet med dette tema i barnehagen kan gjøres. Brendeland (2018, s. 76) sier at det handler om at voksne må skape og tilby et lekemiljø som skaper trygghet samt inspirasjon for leken.

Jeg har benyttet meg av den kvalitative forskningsmetoden, og jeg har intervjuet to pedagogiske ledere fra to forskjellige barnehager. Gjennom halvstrukturerte intervjuer har jeg stilt spørsmål rundt arbeidet med lekemiljø i barnehagen, og hvordan de to pedagogene reflekterer over deres praksis i barnehagen.

I lys av intervjuene og den påfølgende analysen, ser jeg at det er ulike faktorer som pedagogene legger vekt på for å skape gode lekemiljø. Det må settes av tid for å kunne arbeide med lekemiljø, slik at kunnskap og refleksjon økes hos de voksne i barnehagen. Begge informantene mener at leken er en av de viktigste aktivitetene i barns liv. Ønsket om å skape gode lekemiljø er stort i barnehagene, men ofte kan manglende kunnskap og refleksjon hos de voksne være til hinder for optimale lekemiljøer.

Rammeplanen (2017, s.20) fastslår at *Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes*. Med utgangspunkt i dette mener jeg det er viktig å kunne

reflektere over tema lekemiljø og hvordan vi sammen i barnehagen kan skape dette slik at leken får en sentral plass.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
1.0 Innledning	7
1.1 Valg av problemstilling.....	8
1.2 Oppgavens oppbygning	8
2.0 Teori	9
2.1 Lekens betydning i barnehagen.....	9
2.2 Lekemiljø i barnehagen	9
2.3 Pedagogisk leders ansvar for tilrettelegging i lekemiljøene.....	10
1.1 Leke materiell.....	12
3.0 Metode	13
3.1 Valg av metode	14
3.2 Planlegging av datainnsamling	14
3.3 Strukturert intervju.....	15
3.4 Analysearbeid	16
3.5 Metodekritikk.....	16
3.6 Etske retningslinjer	17
4.0 Funn	17
4.1 Lekens betydning for barns liv	18
4.2 Voksnes rolle i lekemiljøene.....	19
4.3 Regler for lek i lekemiljøene	20
4.4 Voksnes kompetanse om lekemiljøer.....	21
4.5 Lekemateriell i lekemiljøene.....	23
4.6 Rom og tilgjengelighet av lekemateriell i lekemiljøene.....	26
5.0 Drøfting	26
6.0 Avslutning	29
Kildeliste	31
Vedlegg	32

1.0 Innledning

Rammeplanen for barnehagen sier at «Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Det er barnehagepersonalets ansvar å skape lekemiljø der alle barn skal få mulighet til å utfolde seg, utforske og leke. Ansvar er stort, og det kreves kunnskap og refleksjon hos de ansatte. Dette er et arbeid som alltid vil være sentralt i en barnehagehverdag.

Videre i rammeplanen står det at personalet skal:

- «... organisere lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek»
- «... bidra til at barna skal få felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av ulike leketemaer (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20).

Barnehagepersonalet skal tilrettelegge for ulike «rom», slik at barna skal få være aktivt deltagende i ulike former for aktiviteter og lek. Å skape slike rom, fordrer at man må ha kunnskap om innholdet i aktivitetene og leken, og hva formålet er. I denne oppgaven vil jeg fokusere på lekemiljø, de ansattes kunnskap, og hvordan de på best mulig måte kan tilrettelegge for ulike lekemiljø, slik at barna får gode «rom» der lek kan utfolde seg. I alle barnehager leker barn, og dette skjer i ulike lekemiljø. Det er derfor faglig interessant å kunne forstå hvordan pedagogisk leder legger til rette for et godt lekemiljø, slik at barn får gode betingelser for å leke, utforske og utfolde kreativiteten sin.

Ett av fokusområdene når man skal tilrettelegge for gode lekemiljø, er de ulike lekematerielle barna har tilgang til. Lekemateriell er artefakter og verktøy som er viktig for leken. Det er viktig å spørre seg hva leken betyr for barn. Når man har forståelse for betydningen av leken, hva som er lek og hvilken betydning den har for barna, er det også lettere å kunne vite hvordan man kan tilrettelegge for barna i den utforskende og kreative leken. Det kreves voksne med kunnskap og evne til å reflektere over sine valg når lekemiljøer skapes.

1.1 Valg av problemstilling

Jeg ønsker i denne bacheloroppgaven å rette fokus på arbeidet pedagogisk leder utfører i barnehagen for å skape gode lekemiljø for barna. «Pedagogisk leder er gitt ansvar for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 15). Pedagogisk leder må både forholde seg til nasjonale styringsdokumenter som barnehageloven, og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, samt den lokale årsplanen i barnehagen. Pedagogisk leder må forholde seg til disse retningslinjene med tanke på innhold, utforming og mål for de ulike lekemiljøene. Det er likevel viktig å ha faglig skjønn i en slik prosess. Min problemstilling er som følger:

Hva legger pedagogiske ledere vekt på i arbeidet med å utvikle lekemiljøet i barnehagen?

1.2 Oppgavens oppbygning

I denne kvalitative forskningsoppgaven er hovedfokuset hva pedagogen legger vekt på i arbeidet med å tilrettelegge ulike lekemiljø i barnehagen. I kapittel 2 vil jeg presentere hva et lekemiljø er, og lek og dens betydning i barna liv. Jeg vil forklare noe av det barn lærer, over seg på, som de kan ta med videre i livet. I barnehagen er det de voksne som har ansvaret for det tilbudet barna får, dette gjelder også lekemiljøene. Jeg vil deretter se på de voksnes rolle og kompetanse i barnehagen for å skape gode lekemiljø. Hvilke faktorer er viktige å ha fokus på når man skal skape et lekemiljø?

I lekemiljøene er det ulike materiell barna bruker. Jeg vil også komme inne på hvilken rolle materiell har for betydning for leken, og hvordan dette bør og blir tilbudt i lekemiljøene. Videre i metode kapittel 3 vil jeg beskrive hvilken metode jeg har benyttet meg av for å samle data, og hvorfor jeg har valgt denne metoden. Jeg vil videre beskrive hvordan empirien min har blitt samlet og hvilke informanter jeg har benyttet meg av.

Metodekritikk vil også bli presentert, da dette er av betydning for oppgavens empiri som er utslagsgivende for oppgavens innhold og oppbygning.

I kapittel 4 vil funnene bli presentert. Jeg vil presentere informantenes refleksjoner over temaene: lekens betydning for barns liv, voksnes rolle, voksnes kompetanse, lekemateriell, tilgjengelighet av lekemateriell i rommet og regler for lek.

I kapittel 5 vil jeg drøfte mine funn (som er presentert i kapitel 4), sammen med litteraturen (fra kapitel 2). Konklusjonen min, vil inneholde tanker hva jeg har lært, hva som har overrasket meg og hvordan disse funnene er aktuelle for dagens barnehageansatte.

2.0 Teori

I denne delen vil jeg utforske lek og lekemiljø, og hvilket ansvar man har som voksen i barnehagen for utvikling av lekemiljøer.

2.1 Lekens betydning i barnehagen

I barnehagen er leken en dominerende aktivitet. Alle barn i barnehagen leker, og leken kan variere fra barn til barn, og fra barnegruppe til barnegruppe. «... det barn liker best å gjøre i barnehagen, er å leke (Wolf, 2017, s.25). På bakgrunn av dette, bør leken stå i fokus ikke bare som et pedagogisk verktøy for å realisere læringsmål, men for leken i seg selv. Det går som sagt an å diskutere hvilken type lek det er snakk om, om det er frileken, eller om det er den styrte leken (Lillemyr, 2016, s.30). Jeg vil i denne oppgaven rette meg mot frileken, der leken ikke brukes som et pedagogisk verktøy for gitte læringsmål (Øksnes, 2018, s.51).

Barna lærer det aller viktigste når de leker, fordi det er slik de tenker, er og har det aller best (Brendeland, 2018, s.35). Lek gir mening i livet, det gir mestring og frihet. (Brendeland, 2018, s.35). Barn leker ikke for å lære, men de leker for å uttrykke seg. Hvis barn ikke får leke, mister de den viktigste meningen i livet (Brendeland, 2018, s. 35). Leken kan defineres og forklares på mange måter. Likevel er det viktig å belyse hva leken betyr for barna. Drivkraften i leken for barn er at det er noe som er lystbetont, noe barna selv ønsker å drive på med, og som de ikke nødvendigvis har et sluttmaal på (Sandsether & Tobiassen, 2020 s. 80). Derfor er det av betydning å se på hvordan det kan skapes gode lekemiljø i barnehagen.

2.2 Lekemiljø i barnehagen

Hanne Kristin Nilsen (2018, s. 149) skriver at «barnehagen kan forestilles som en møteplass, et sted, med ulike aktivitetsrom for individ, diskurser og materialiteter i kontinuerlig flyt og bevegelse». I barnehagens rom skapes ulike rom der aktiviteten er i stadig påvirkning fra

menneskene, rommene og innholdet. Hanne Kristin Nilsen (2020, s.149) skriver om begrepet «activity space» som er rom der det ikke er noen grenser på hva innholdet er eller hva som påvirker aktivitetsrommene. Det vil si at rommene blir påvirket av de menneskene, materialene som skjer i rommene til enhver tid. Et lekemiljø i en barnehage blir ofte skapt av pedagogisk leder og de andre ansatte på avdelingen. Trude Brendeland viser til Bergen kommunes prosjekt «Inspirerende leke- og læringsmiljø for alle barn». Hun skriver at det å være bevisst valgene for hva man tilbyr i lekemiljøene, har innvirkning på hvordan barn leker, hvem de leker med og hvor lenge leken varer (Brendeland, 2018, s 74).

Lekemiljø i barnehagen finnes overalt der barn har tilgang til å være og å leke. Å tilrettelegge for et godt lekemiljø, handler om en strukturert form for organisering. Hva trenger barna, hvilke rom kan vi bruke, hvor skal lekemiljøet være i barnehagen? (Brendeland, 2018, s. 150). Selv om barna skaper lekemiljø spontant, er rollen til pedagogisk leder sentral i dette arbeidet.

«Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer leker både inne og ute» (kunnskapsdepartementet, 2017, s.17). For at et lekemiljø skal «lykkes» må lekemiljøet være en dialog mellom rommet og barna som bruker det. Det handler om hvordan rommene og materialene blir tilbudt til barna. Materiell som er plassert ut av synet, og i skap og skuffer er ikke like tilgjengelig i den frie leken. Som voksen må man reflektere over hvordan barn får tak i lekemateriellet. Er det tilgjengelig vil det ofte være lettere for barna å bruke dette i leken.

2.3 Pedagogisk leders ansvar for tilrettelegging i lekemiljøene

Voksenrollen i arbeid med lekemiljø i barnehagen handler, i følge Brendeland (2018, s. 76), om å skape trygghet, tilføre materiell som gir inspirasjon slik at barna kan få nye impulser (Brendeland, 2018, s. 76).

Pedagogisk leder har ansvar for å skape gode lekemiljø. For det første handler det om å være aktivt tilstede der de voksne vet hva barna ønsker å leke med. Det er lett å tilrettelegge lekemiljø på bakgrunn av hva de voksne ønsker at barna skal leke, men det handler om å se hva barna liker å leke med. Dette bør styre valgene man tar for å tilrettelegge lekemiljøene (Brendeland, 2018, s. 129). Like mye som barna på avdelingen vokser, må lekemiljø følge barnas utvikling slik at barna har gode forutsetninger for å kunne leke. Den voksne skal være

aktiv med sin tilstedeværelse i og rundt barna. «Å være aktiv i lek betyr ikke utelukkende å leke, men at den ansatte skal forholde seg aktivt *til* leken» (Haarseth, 2020, s. 161). Som ansatt i barnehagen er dialogen og den ansattes tolkninger på hvordan «jeg» som voksen kan få leken til å bli et sted barn trives i viktig.

For det andre handler det om å kunne observere, og bruke dette slik at lekemiljø som barna trives i skapes. De voksne må være observante der de kan tilføre og tilrettelegge for et godt lekemiljø (Sandsether & Tobiassen, 2020, s.155). De voksne kan møte motgang, og interessen for det man tilbyr barna blir ikke alltid tatt imot slik en hadde sett for seg (Haarseth, 2020, s. 155). Det er viktig å være klar over at slike situasjoner skjer, men at gjennom relasjonsarbeid, observasjon og refleksjon vil disse situasjonene ikke være like hyppige. Like fullt er det viktig å huske på at det er på barnas premisser man tilrettelegger lekemiljøene, slik at leken kan utfolde seg.

For det tredje har voksenrollen og de voksnes kompetanse stor betydning for hvordan du arbeider med og for barna. Ved å ha fokus på lekemiljø i barnehagen, må man se nærmere på de ansattes erfaringer, tanker og kunnskap om lek og lekemiljø. «Vet ikke de ansatte hva de skal gjøre, eller hvordan de skal gjøre det, vil det føre til et fravær av mestring. Vet de ikke hvorfor, vil det føre til en mangel på motivasjon» (Haarseth, 2020, s. 160). Ved å belyse konsekvensene for hvordan man arbeider med lekemiljø kan det være med på å øke bevisstheten og kompetansen i personalgruppen (Haarseth, 2020, s. 155). Kompetansen som er viktig å belyse er leken og hvordan lek kan utvikle seg i et lekemiljø. Det er viktig å starte prosessen med å få i gang refleksjon over hvilke lekemiljø eller lekematerialer fungerer, hva gjorde jeg i de ulike situasjonene, og hvordan fungerte leken på bakgrunn av mine handlinger som voksen. (Haarseth, 2020, s. 155) Ved å reflektere over disse problemstillingene, kan de voksne i barnehagen øke sin kompetanse og bli bevisst sin rolle som voksen i barnegruppen.

For det fjerde handler det om å kunne lage regler for lekemiljøene og organisere lekemateriell på en god måte. Til sist handler det om at pedagogisk leder må utarbeide, sammen med sitt team, regler for rydding i de ulike lekemiljøene. Hvordan de voksne skal følge opp, og hvor mye skal ryddes. Det må også reflekteres rundt hva et lekemiljø er. Det må en kompetanse heving til for å vite når lekemiljøene skal skjermes, og når lekemiljøene skal få stå, selv når nye aktiviteter skjer i barnehagen.

Ved å ha fokus på å være aktivt tilstede, observere leken, bygge opp personalets kompetanse, organisere lekemateriell og lage regler for bruk av lekemateriell kan man skape lekemiljø der barna får lettere lekelyst. Det meste av arbeidet som blir utført i barnehagen ute på avdelingene handler om en hverdag preget av både rutiner, mål og en tidskabal som skal gå opp. Innholdet i barnehagen, og den rollen de ansatte har ovenfor barna handler om relasjoner som alltid vil være i bevegelse.

1.1 Leke materiell

Lekemateriell blir omtalt med ulike ord, som artefakter, materiell og ting (Hansson, 2016, s. 51). Leketøy er materiell som er laget for at barn skal leke med. Objekter kan bli brukt til å leke med hvis barn fatter interessen for dem og bruker de i lek (Brendeland, 2018, s.83). Dette kan være dukker og bilbane. I barnehagen blir barna tilbudt ulike materialer som de kan bruke i leken. I denne oppgaven vil jeg bruke begrepet materiell og lekemateriell. Materiell blir ofte brukt i pedagogiske sammenhenger og i spesifikke kontekster. De er sentrale hjelpemidler for mennesket, og fungerer som støttespillere i våre hverdagslige gjøremål og læringssituasjoner (Brendeland, 2018, S. 51). Dette kan være forstørrelsesglass for å lære om småkryp, eller klosser for å telle, sortere og skiller farger fra hverandre.

Reggio Emilia omtaler materiell som løse deler, slik som planker, esker og tepper. Dette er materialer som får kreativiteten i gang. Mange omtaler de løse delene med udefinerte materialer og fleksible åpne materialer (Hansson, 2016; Brendeland, 2018). Dewey kalte det for råmateriale, som står i kontrast til ferdigproduserte lekemateriellet (Hansson, 2016, s. 55). Fredrick Frøbel som norske barnehager ble inspirert av hadde et annet syn på lekemateriell. Han utarbeidet spesifikke leker, og mente at leken skulle lære barna noe. Dette kunne være å utvikle forståelse og moralsk karakter (Øksnes, 2018, s. 90). Lekemateriell som er kodet på forhånd, er lekematerialer som har en forventet løsning. Ifølge Hansson mister barna interessen og nysgjerrighet på sikt når de leker med lekemateriell som er definerte. Dette skjer når målet er nådd, eller når materialet er brukt (Hansson, 2016, s. 54).

Elisabeth Nordin-Hultman (2004) utførte en sammenlikning av svenske og engelske barnehager. Lekemateriell var en av faktorene hun så på. Det å tilby færre ulike lekemateriell vil ofte begrense barna. «Dette gir færre assosiasjoner- og kombinasjonsmuligheter og færre

muligheter til å finne nye, nyskapende og uventede sammensetninger» (Nordin-Hultman, 2004, s. 88).

Eli Thorbergersen (2012) hevder at det er viktig å rette fokus på barnehagens lekemateriell. Hva tilbyr barnehagepersonalet barnegruppen og hvilken kunnskap er dette valget basert på? Er det tilfeldig eller ikke?

Ifølge Hansson (2016) arbeider barnehager i dag ofte etter materialprinsippet. Dette handler om at barnehagene skal tilby litt av «alt» til barnegruppen. Dette kan være med på å skape uro og manglende konsentrasjon (Hansson, 2016, s. 55).

Barnehagene tilbyr ulike lekemateriell for barna., det er ofte lekemateriell som er «forhåndskodet» (Hansson, 2016, s. 54). Forhåndskodet lekemateriell har den funksjon til å ha et fasitsvar på hvordan man håndterer de ulike lekematerielle, slik som et puslespill, eller «puttebokser». Når vi har lekemateriell som ofte er forhåndsdefinert med tanke på interaksjon mellom lekemateriellet og barnet, kan vi si at handlingsmønsteret i en viss grad er forhåndsdefinert. Videre i denne oppgaven vil jeg omtale dette som definerbare og udefinerbar lekemateriell.

3.0 Metode

Vitenskapelig metode deles inn i to kategorier, kvalitativ og kvantitativ. Den kvalitative metoden anvender innhentede data som utgangspunkt for å forme en teori. I motsetning vil den kvantitative metoden forsøke å bekrefte en teori ved hjelp av innsamlet data.

Disse to retningene handler om ulike teknikker som anvendes til de ulike forskningsspørsmålene (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). «Målet er å få fram informasjon om den «sosiale virkeligheten» og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres» (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). I empirisk forskningsarbeid skal forsker innhente data, tolke og analysere funnene (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). Hvordan dette blir gjort skiller de to ulike metodiske tilnærmingene, kvalitativ og kvantitativ. Den kvantitative forskningsmetoden benytter strukturert observasjon og spørreskjemaer. Ofte står forskeren på utsiden for å innhente data, og der relasjoner med deltakere ikke er opprettet. Dette står i kontrast med den kvalitative metoden, som får tett relasjon med deltakere, og som ikke ser på svar fra et spørreskjema, men personlige utdypende svar (Thagaard, 2018, s.15).

3.1 Valg av metode

I denne bacheloroppgaven bruker jeg den kvalitative metoden. Jeg undersøkte hva pedagogiske ledere legger vekt på i arbeidet med å utvikle lekemiljøet i barnehagen. Jeg mener dette er riktige metoden i denne sammenheng er fordi jeg får et innblikk i hvordan de arbeider med lekemiljø i praksis i barnehagene. Jeg få et innblikk i intervjuobjektene tanker og refleksjoner som vil gi et balansert bilde mellom praksis og teori om tema lekemiljø. Jeg har bildemateriale fra kinesisk og norsk barnehage som vil bli benyttet. Det ble utført et intervju av pedagogisk leder, der bildemateriale mitt ble lagt frem. Ved å ta i bruk dette i mine intervjuer, vil referanserammene være de samme i begge intervjuene (Thagaard, 2018, s. 98). Denne type metode kalles fotomaning, og bildematerialet kan både presenteres som autentiske eller manipulerte (Thagaard, 2018 s. 98). I denne oppgaven er bildene presentert som autentiske, siden bildene er tatt i barnehagens rom uten noen form for arrangering av rom, eller lekemateriell. Fordi begge intervjuobjektene får presentert samme datamateriale, vil utgangspunktet for refleksjon være likt. (Thagaard,2018, s. 99). Forarbeidet er en utarbeidet intervjuguide, samt bildemateriale. Spørsmålene fra intervjuguiden blir presentert i samme rekkefølge, der bildemateriale fra kinesisk barnehage blir vist først deretter bildene fra de norske barnehagene. Grunnen for at jeg presenterer det i denne rekkefølgen, er for å få intervjuobjektet til å reflektere over bildene de ikke har kjennskap til før. Med denne refleksjonen, kan de med «nye» øyne se sine rom og lekemateriell på bakgrunn av refleksjonene tidligere i intervjuet. Det ble utført to intervjuer i to norske barnehager. Jeg ønsker å rette blikket mot pedagogisk leder i disse intervjuene, slik at jeg kan få en forståelse av de pedagogiske valgene som blir tatt i arbeidet med lekemiljøet. (Bergsland & Jæger, 2018, s. 67). Det er til syvende og sist valgene pedagogisk leder tar som bestemmer hvordan lekemiljøene skal bli arbeidet med, og hvilke metoder som blir brukt. Det er disse valgene som legger grunnlaget og forutsetningene for hvilke muligheter som skapes i barnehagens rom.

3.2 Planlegging av datainnsamling

Jeg valgte mine intervjupersoner utfra følgende kriterier: Jeg ønsket å intervju en pedagogisk leder med erfaring. De to pedagogiske lederne jobbet på avdeling med de eldste barna fra 3-6 år. Barnehagene var to barnehager som har mellom 60- 90 barn. Jeg ønsket en stor barnehage fordi jeg vet at pedagogene og medarbeidere i barnehagen arbeider ofte i team, og ved et

større antall barn og ansatte kan det være større faglig diskusjon rundt temaet. For å skille mellom de to ulike informantene, refererer jeg til intervjuobjektene med fiktive navn, Kari og Randi.

3.3 Strukturert intervju

Jeg benytter meg av et strukturert intervju, som er intervju der spørsmål er utformet og organisert i en bestemt rekkefølge (Thaagard, 2018, s. 90) Jeg benytter meg av denne metoden ved at jeg spør intervjuobjektene spørsmål for å få data som handler om forskningsspørsmålet mitt. Jeg vil gjennom intervjuet skrive ned hva intervjuobjektene svarer. Hensikten med et intervju er å få utvekslet erfaringer, der refleksjon kan være med på å utvikle ny kunnskap (Løkken & Søbstad, 2017, s. 104). Intervjuguiden har en fast rekkefølge med spørsmål som pedagogene skal svare på. Oppfølgingsspørsmål vil være utfordrende med intervjuer mottatt på mail. Intervjuet med Kari ble fulgt opp med et telefonintervju hvor det var mulig med oppfølgingsspørsmål eller utdyping (Løkken & Søbstad, 2017, s. 108). Denne oppgaven bygger på en kvalitativ metode, og det er derfor viktig at intervjuobjektet kan formulere sine egne svar. Jeg ønsker å stille åpne spørsmål for å få mest mulig utdypende svar. Jeg ønsket ikke statiske svar som ja og nei (Løkken & Søbstad, 2017, ss. 106-107).

Jeg planla strukturerte intervjuer i to ulike barnehager. Før jeg startet intervjuene, ble barnehagene stengt på grunn av regjeringens tiltak for å begrense spredning av Covid-19. Dette medførte at jeg måtte endre min metode, i den grad det lot seg gjøre. Jeg sendte derfor intervjuet på e-post til de to pedagogiske lederne. En av de pedagogiske lederne ønsket å gjennomføre intervjuet per telefon, slik at jeg fikk et telefonintervju og et strukturert intervju sendt på e-post. Jeg måtte gå bort fra direkte intervju til strukturerte intervjuer i dette forskningsprosjektet grunnet Covid-19 tiltakene. En slik metode medfører et asynkront samspill (Kvale & Brinkman, 2015, s. 178). Asynkront samspill betyr at intervjuer og intervjuobjekt ikke er på samme sted. Jeg sendte intervjuguiden som de to pedagogiske lederne kunne svare på når det passet for dem. Jeg hadde ikke kontroll over hvor eller når de svarte på disse spørsmålene.

3.4 Analysearbeid

For å analysere dataene mine måtte jeg kategorisere funnene. (Kvale & Brinkman, 2015, s. 226). Jeg laget en liste med nøkkelord som er relatert til forskningsspørsmålet mitt, og som bidro til rette fokus på temaet lekemiljø. Det er på bakgrunn av empirien valgt kategorier og kodeord (Kvale & Brinkman, 2015 s. 226). For å kunne arbeide videre med intervjudata, er det vanlig å kode og deretter kategorisere og sette empirien sammen i en helhet (Kvale & Brinkman, 2015, s. 226). På bakgrunn av intervjupersonenes svar og problemstilling i denne forskningsoppgaven har jeg valgt kodeord.

- Lek
- Lekemateriell
- Lekelyst
- Lekemiljø
- Legge til rette for lek
- Tilgjengelighet
- System

3.5 Metodekritikk

Det er viktig å være bevisst sin egen rolle under og etter intervjuet. Jeg ønsker å være profesjonell ved å bruke kompetansen jeg har og være bevisst mine verdier og holdninger slik at jeg kan være objektiv under intervjuene, samt etterarbeidet av empirien. Svarene vil dertil være så korrekt det lar seg gjøre i et slikt intervju. Fordi oppgaven opererer med et svært begrenset datasett vil dette i seg selv være en vesentlig feilkilde. Det vil derfor være problematisk å videreføre resultatene til en større sammenheng. Oppgaven gir allikevel et innblikk i, og beskriver en metode for å evaluere pedagogenes arbeid med lekemiljø i norske barnehager.

Utgangspunktet i et slikt intervju handler om en asymmetrisk maktrelasjon. Jeg som forsker bestemmer tema, hvilken form og hvordan jeg fortolker intervjuet i ettertid (Kvale & Brinkman, 2015, s. 54). Dette kan ha innvirkning på svarene til intervjuobjektet, hvis maktrelasjonen er stor. Ved å benytte meg av asynkron kommunikasjon, vil jeg som forsker miste informasjon om kroppsspråk, som er med på å gi et helhetsbilde når man skal analysere intervjuene i etterkant. (Kvale & Brinkman, 2015, s. 179)

Jeg har ikke benyttet meg av intervjumetoden tidligere, og har i denne prosessen lært at det kan være utfordrende, og krever øvelse for å få grundige svar om temaet. Da jeg ikke hadde mulighet til å treffe Kari og Randi i barnehagen, måtte jeg benytte meg av en mer kunstig metode til min forskningsoppgave. Da jeg fikk de skriftlige svarene fra Randi, var det oppfølgingsspørsmål som jeg ikke fikk stilt. Jeg vil tro at i en samtale der praten flyter, vil man naturlig kunne utdype spørsmålene og svarene. Et av intervjuene som ble sendt pr e-post, endte opp som telefonintervju, det var mulig for meg å stille oppfølgingsspørsmål i dette intervjuet. Selv om jeg hadde en formening om hvordan intervjuet skulle gå, synes jeg det var vanskelig å vite hvor og hvordan jeg skulle stille oppfølgingsspørsmål slik at jeg kunne få data som var relevant for min problemstilling. Det jeg oppdaget da jeg skulle tolke svarene jeg hadde fått fra Randi og Kari var at dataene ikke var nok spisset mot min problemstilling. På bakgrunn av lite data revurderte jeg min problemstilling og endret denne fra lekemateriell til lekemiljø. Dette så jeg de pedagogiske lederne la vekt på i intervjuene. og tok utgangspunkt i empirien som jeg hadde samlet.

3.6 Etske retningslinjer

I min oppgave vil jeg ikke behandle personopplysninger. Bildematerialet jeg bruker, er kun av ulikt lekemateriell i ulike lekemiljøer fra barnehagene i Kina og i Norge. Intervjuet var uten lydopptak. Likevel fikk intervjuobjektet informasjon om tema, og hva intervjuet skulle handle om. Intervjuobjektet kunne til enhver tid trekke seg i løpet av denne prosessen, og hadde full tilgang til datamaterialet som var samlet inn, samt sluttresultatet. Jeg planla ikke å søke Norsk senter for forskningsdata (NSD) siden jeg hadde tenkt til å utføre et intervju der jeg skrev ned svarene. Fordi jeg ikke hadde mulighet til å treffe de to pedagogiske lederne, og det skulle sendes pr e-post søkte jeg til NSD.

4.0 Funn

For å kunne presentere empirien vil jeg bruke kodeord (jfr. Kap. 3) der jeg trekker ut data knyttet til disse utvalgte kodeordene. Jeg knytter empirien opp mot problemstillingen min i denne forskningsoppgaven som lyder som følgende:

«Hva legger pedagogisk ledere vekt på i arbeidet med å utvikle lekemiljøet i barnehagen?»

Den første delen handler om informantenes eget syn på lek og lekelyst i barnehagen. Den andre delen handler om hvilke faktorer som spiller inn for å skape et godt lekemiljø for barna i barnehagen.

4.1 Lekens betydning for barns liv

Først vil jeg legge frem mine funn om hva informantene tenker om lekens betydning for barns liv. Jeg har delt dette opp i tre deler som handler om barnas arena og selvbestemmelse, ferdigheter de lærer seg og lekens fantasi, det å være «på lat».

Kari: «Leken betyr mye for meg og alle oss i barnehagen. Lek er barnas arena» Både Kari og Randi hadde mange av de samme refleksjonene om betydningen av leken for barna. De anerkjenner at det er i leken barna har mulighet til å drive leken selv. Randi støtter dette utsagnet ved å beskrive hvordan barna kan ta aktive valg ved å bestemme hvilken rolle de voksne skal ha i leken. Randi: «I den frie leken er det barna som bestemmer hva de leker, vi voksne er støttespillere eller deltakere, og det er ikke alltid at barna vil ha oss med».

I leken øver barna seg på ulike ferdigheter, slik som sosiale koder og samspill. De øver på og lærer seg å kommunisere med de andre barna. Begge informantene understreket lekens betydning for barn, og hvilke ferdigheter de lærer. Randi uttrykte det på følgende måte: «Lek er alt i barns liv, det er gjennom leken barnet lærer å se seg selv i samspill med andre barn. Barnet lærer seg å kommunisere med andre, gjøre kompromiss.. sette egne behov til side, turtaking, lære og prøve ut grenser». Utfra Randis uttalelse kan vi se at lek er et viktig verktøy for barna. Det barn lærer er å samhandle, kommunisere og øve seg på sosiale koder.

Kari: «Barna øver seg på sosialt samspill i leken, som kan være med på å avgjøre barnets plass i gruppen. Barna lærer seg hva som er sosialt akseptert å gjøre i leken». Karis refleksjoner forteller at hun ser leken som en viktig arena der barna lærer seg sosiale koder. Kari ser at leken kan være et viktig verktøy for de voksne, med tanke på å forstå det enkelte barnet. Gjennom å mestre sosiale koder vil de også få større mulighet til å få innpass i barnegruppen og bli akseptert i lekegruppen.

Leken handler om innhold og de ulike handlinger som utføres i leken og i lekemiljøet. Det å leke på «lat» og la fantasien drive leken har en sentral plass i barns lek og lekemiljø. Kari sier «Leken er der de får leke ut det de erfarer». I denne aktiviteten leker barn uten å bli begrenset av forutbestemte handlingsmønstre fra voksne, og de kan sette seg selv inn i ulike situasjoner i form av rollelek. Løsningen og handlingen står åpen for barna, slik at handlingsmuligheten til å utforske er større enn det den er utenfor leken. Som Kari reflekterer er det i leken det er større aksept på barnas egen tolkning av de ulike leketemaene, og dette gir barna større selvtillit til å teste ut og prøve seg frem. Randi sier videre: «Lek er alt i barns liv, de kan være «på lat»». Randi utdyper at det er gjennom leken lærer barna å skille mellom det å gå i roller og leke på «lat», og det som ikke er på lat. Utfra Randi og Kari sine refleksjoner over hva lek betyr for barna, kommer det klart frem at lek rommer mye, og er komplekst. Den rommer mye med tanke på hva barn kan lære og kan gi til barna, både sosial kompetanse, ferdigheter og kreativitet. Randi trekker frem et viktig poeng «Barn leker fordi det har lyst, så for meg er det viktig å gi barna lekelyst. Det får de ved at det vi tilbyr gir de inspirasjon». Fordi lek er en aktivitet som barn selv ønsker å ta del i, og på bakgrunn av alle de ferdigheter de lærer seg er det viktig å vite hvordan man kan skape lekelyst og gode lekemiljø for barna.

4.2 Voksnes rolle i lekemiljøene

Begge informantene retter søkelyset mot hvordan man som pedagog kan legge til rette for at barna får lekelyst. Randi skriver: «... Viktig å gi barnet lekelyst». «Det er det vi voksne tilbyr barna som kan gi inspirasjon til å leke og lekelyst». Å tilrettelegge for barnegruppen for å kunne tilby et lekemiljø som skaper lekelyst for barna er en oppgave som de voksne må ta på alvor. Randi mener at det er gjennom refleksjon hos de ansatte at man best kan legge til rette for lek og lekelyst.

Randi skriver om ansvarliggjøring i forhold til lekemiljøene, dette henger sammen med fokuset på de voksnes rolle. Randi skriver «målet med et lekemiljø er å gi barnas felles referanserammer og utvide eksisterende leketema. Det krever at vi voksne er til stede i leken og vet hva barna er opptatt av». Randi understreker at det er de felles referansene i leken som skaper tilhørighet, samhold og vennskap i en barnegruppe. Ved at flere barn vet de grunnleggende forutsetningene for lekens tema, kan de sammen også forske videre og utvide leketemaet sammen. For at det kan skapes et godt lekemiljø med felles referanserammer, må den voksne være med i leken slik at de vet hva barna er opptatt av. Slik kan de voksne utvide

lekemiljøet som barna allerede er en del av, og skape lekemiljø der flere barn kan bli inkludert. Kari sier «Gjennom observasjon ser vi hva barna trenger for å utvikle leken». Observasjon er et verktøy som ofte er brukt i barnehagene, og her blir det bevist brukt for å kunne se og skape lekemiljø der flere barn kan leke og ha forståelse for hva leken går ut på.

4.3 Regler for lek i lekemiljøene

Begge intervjuobjektene mente at å holde på lekemiljøene var vanskelig. Å ha en fysisk sperre eller ansatte som passet på at lekemateriell ikke ble flyttet bort fra lekemiljøet var viktig for å ivareta miljøet. Det var noe begge synes var vanskelig. Det å kunne legge til rette for lek, handler om å at de voksne må være bevisste, men i en barnehagehverdag der det ofte er utskiftning i personalet vil man ha ansatte som ikke bestandig har forståelse for eller kunnskapen om tema lekemateriell og lekemiljø. Begge trakk også frem tidsperspektivet og snakket om at i en hektisk hverdag ikke var alltid like lett og følge opp intensjonene rundt lekemiljøet.

Intervjuobjektene tokk opp teamet avgrensede rom. Kari: «Vi prøver å legge til rette for god lek, men det er ikke alltid like lett å få dette til». «Barn transporterer lekematerialer fra et lekemiljø til andre lekemiljø. Vi prøver å begrense lekene til lekerommet, barn klarer ikke det». Kari ser at det er utfordrende å skape og bevare de ulike lekemiljøene. En av årsaken til at dette er vanskelig er fordi barna tar med seg lekemateriale fra et lekemiljø til et annet. Det som skjer da er at de ulike lekemiljøene som de voksne har lagt til rette for ikke bevarer, men er i konstant endring. For å prøve å holde på de ulike lekemiljøene som de voksne har vært med på å skape, har de benyttet seg av fysiske sperrer, slik som dører, dørsperre og egne rom. Kari: «Når vi skaper ulike lekemiljø bruker vi ofte lekerommet. Her kan vi bytte på å ha dør på eller ikke, ha en dørsperre. Dette er for å avgrense leken, slik at barna for leke over tid» Når de voksne er aktivt med i leken er de med på å bevare leken. De bruker bevisst virkemidler som å lukke en dør, sette en dørskiller, slik at leken og lekemiljøet blir avgrenset. Barna konsentrerer seg om det som skjer i rommet, noe som er med på å bevare leken i det gitte lekemiljøet.

Kari og Randi mener begge at det krever ryddeopplæring i et lekemiljø der det er ulike lekematerialer tilgjengelig for barna. Å bevare de ulike lekemiljøene over tid var noe både Kari og Randi mener kan være utfordrende. Randi kommenterte bilde 5 fra Kina: «Oi, her

kreves det ryddeopplæring! Her er jo alt sortert etter form og størrelse. Flott å se på, men ... Ved for strenge rydderegler kan det kanskje hindre bruken? Tenker at når noe er bygget må det få stå over tid og ikke ryddes på plass med en gang». Å se rom der alt er ryddet på faste plasser og dermed er innbydende for barna er noe som imponerer Randi. Fokus på en god ryddekultur i barnehagen er viktig særlig når det er stor mengde lekemateriell tilgjengelig for barna. God ryddekultur samtidig som det ikke skal være for strenge regler er en balansegang det er viktig å ta stilling til. Hva ønsker man å oppnå ved å ha alt sirlig på plass? Et annet fokus er det å bevare lekemiljøet, kan man bevare et lekemiljø samtidig som man rydder? Er det greit å la være å rydde alt på plass? Som voksen må man ta et aktivt valg, og personalgruppen må ha et bevisst forhold til når lekemiljø kan bevares og når det bør ryddes opp. Kari sier «Ryddig, imponerende» «Vi har ikke mulighet til å ha slike rom når vi har 40 barn som deler på rommene». Ryddekultur er noe som både Kari og Randi ser som viktig i et lekemiljø der det er mye av lekemateriell tilgjengelig. Kari ser det praktisk vanskelig å få til å rydde slik med en gruppe barn opp imot 40 stykker. Hvordan skal de voksne klare å få barna til å klare å rydde opp slik som på bildene fra Kina?

4.4 Voksnes kompetanse om lekemiljøer

Å arbeide med lekemiljø er en kontinuerlig prosess som krever bevissthet om hvordan man kan tilrettelegge for ulike lekemiljøer. Det er flere faktorer som har betydning for de voksnes kompetanse om lekemiljø. Dette kan være kunnskap om hva et lekemiljø er, hvilken betydning den har for leken eller hvordan de voksne kan skape gode lekemiljø. Det er også av betydning av hvordan barnehagen arbeider med kompetanseheving av de ansatte. Både Kari og Randi understreker at det å skape gode lekemiljøer krever kunnskap og gode rammevilkår.

I barnehagen til Randi har de arbeidet med og tatt opp temaet lekemiljø. «Vi har sett på ulike moment der vi har hatt fokus på lekemiljø, dette har vi arbeidet aktivt med i teammøter og ut til alle medarbeiderne i barnehagen». For å skape godt lekemiljø for barna er kunnskapen som de ansatte har en viktig faktor for å kunne lykkes. Å sette lekemiljø på agendaen og starte opp et prosessarbeid med alle de ansatte mener informantene er viktig for at det skapes en felles forståelse der felles mål blir satt. Randi sier at gjennom et slikt prosessarbeid får de ansatte kunnskap og en plattform til å kunne reflektere over dagens praksis i barnehagen, og hva som må til for å bli enda bedre. I barnehagen Randi jobber i satte de opp ulike underkategorier

som de mente var viktig å ha fokus på når de skulle reflektere over hvordan de kunne tilrettelegge for gode lekemiljø i barnehagen.

De ulike punktene de hadde arbeidet med var;

- «Hva forteller rommene oss?»
- «Hva inviterer vi til?"
- «Hvordan ivaretar vi barnas behov for lek og utfoldelse? Kreativitet?»
- «Hvordan sikrer vi barns medvirkning».
- «Ryddekultur»
- «Ansvarliggjøring av lekemiljøene»
- «Fokus på de voksnes ansvar og rolle og fokus på introduksjon av ulike leketema»»

Randi: «Lekemiljøene har vært en satsning hos oss, og er et prosessarbeid. Det krever ansvarliggjøring for lekemiljøene, reparasjoner når noe går i stykker, god ryddekultur og aktive voksne i barnas lek». Å arbeide med lekemiljø i barnehage handler om å arbeide med det over tid. Det er et stort stykke arbeid, der de voksne må bli bevisste sitt ansvar i barnehagehverdagen. Det handler om å ta ansvar, som å ta vare på lekematerialene, at de voksne tar del i de ulike lekemiljøene. Det kreves en god ryddekultur også, påpeker Randi. Her må de voksne ta sitt ansvar og igjen snakker vi om prosessarbeid. Randi snakker videre om hvordan de arbeider med å sette lekemiljø på agendaen i barnehagen. «Vi har teammøter der lekemiljøene blir satt på agendaen stadig vekk, fordi vi ser at mange voksne ikke er sitt ansvar bevisst. De lar barna leke overalt med tingene og da forsvinner det som hører til de ulike miljøene». Ved å rette fokus på tema lekemiljø og hvorfor og hvordan dette arbeidet kan gjøres, skaper man bevisste medarbeidere. Ofte blir det observert at medarbeidere ikke har kunnskap og ikke tar ansvar for det arbeidet som kreves for å skape gode lekemiljø. Barnehagen trenger engasjerte og ansvarsbevisste ansatte som har et ønske om å utvikle sin kunnskap, og som kan utvide lekemiljøene så disse blir gode for barna.

Både Randi og Kari mener at det å bevare lekemiljø krever både tid og kunnskap. Å bevare et lekemiljø handler om at lekemateriellet skal få bli stående, og ikke blir ryddet bort. Dette skjer når barna skal delta på andre aktiviteter i barnehagehverdagen slik som måltider og utelek. Det er utfordrende å skape og bevare lekemiljøer sier Kari: «Noen voksne orker ikke. De velger å ikke bevare lekemiljøene, da det ofte blir mer støy og spørsmål om når hvilke barn får leke i dette lekemiljøet. Det krever ekstra tid å la barna få leke i disse miljøene».

Kari: «Forståelsen er viktig. Det er alltid noen ansatte som er nye i barnehagen, som ikke alltid forstår» Jeg forstår det slik at det å holde fokus på lekemiljø og hva man bør være bevisst på ikke alltid er like lett når det er nyansettelser og vikarbruk i barnehagehverdagen. Det er ofte ansatte som ikke har vært med på teammøter og heller ikke vært med på prosessarbeidet når det kommer til å skape lekemiljø barnehagen, dette er med på å skape et sprik mellom ønsket mål og kunnskapen til de ansatte.

Slik jeg forstår Kari's refleksjoner er det å ha bevisste voksne en viktig forutsetning for å få gode lekemiljøer i barnehagen. Siden det ofte er høyt tempo, hyppig vikarbruk og ofte nye ansatte er dette et fokus som ikke må legges vekk. Det vil være ansatte som ikke har like stor kunnskap, derfor er det viktig å arbeide aktivt med det, slik at det blir en del av DNAet i barnehagene

Tid er ofte en utfordring i barnehagehverdagen. Kari sier: «Det er viktig å være bevisst voksen, men vi kan klart vært bedre i den travle hverdagen». Slik jeg forstår Kari, er tid en viktig faktor i hva de skal prioritere i hverdagen. Likevel er gode lekemiljø viktig å ha et bevisst forhold til, siden det ofte er her leken skjer.

4.5 Lekemateriell i lekemiljøene

Lekemiljøene blir bygget opp rundt tilbudet av ulik lekemateriell i barnehagene. Kari «Det er viktig at vi voksne tilfører nye ting i leken, beriker leken, så leken kan bli utvidet og være varig over lang tid». I en barnehagehverdag må de voksne ta aktive valg, valg som hva skal vi tilby barna. Kari sier at det de tilbyr og tilfører av materiell skal være med å støtte barnas ønske om å leke. De voksne skaper lekelyst gjennom det de tilbyr barna. Materiellet har en funksjon og har gjennom de voksnes perspektiv et formål for å få leken til å vare, utvikle seg og skape lekelyst. Randi mener det samme som Kari, at de voksne har et ansvar for å tilføre materialer som utvider og forlenger leken. Randi «Jeg prøver å finne ut av hva det er som skjer i gruppen og i leken. Hva er det behov for av lekemateriell og som stimulerer våre lekemiljø til inspirasjon og lekelyst hos barna? Jeg benytter meg av deltakende observasjon» Gjennom å være deltaker i leken, fanger Randi lettere opp hva barna har behov for av materiell. Ved å reflektere over det hun har observert i leken med barna, kan hun finne ut av hva som kan inspirere til videre lekelyst og gi inspirasjon til lek i gruppen.

Kari sier videre «Vi må tilrettelegge og tilføre materiell i leken. Hva leker barna med? Vi må undre oss over hva barna trenger for å leke» På bakgrunn av det Kari sier må de voksne bruke den kunnskapen de får gjennom observasjon og refleksjon til å tilby materiell slik at barna kan leke.

På bakgrunn av både betydningen av lek og den voksnes bevissthet for å inspirere og utvide leketemaer ønsket jeg å få vite hvilke lekematerialer de tilbyr barna. Kari: «Vi har masse lekemateriell i skap, vi kan ikke ha alt fremme. Barna spør, og vi henter og tar frem det de spør etter». Kari sier det er vanskelig i hennes barnehage å ha alt av lekemateriell tilgjengelig og fremme til enhver tid for barnegruppen. De ønsker at barna selv skal spørre etter eller hente frem det de trenger i leken på eget initiativ. Barn får medbestemmelsesrett og må ta aktive valg.

Videre sier Kari «Jeg tenker det er viktig med nok materiell til leken, slik som tepper, madrasser, løst materiell som kan brukes til flere ting. Det er ikke alltid definerbare leker er det beste. Det udefinerbare lekemateriellet varer lengre og de er viktig i leken.» Her kommer det fram at det er viktig å tilby tilstrekkelig lekemateriell til barnegruppen. Barna trenger ulike lekematerialer som både er definert og udefinert. Lekemateriale som er definert blir barna ofte fort lei av. Derimot ser Kari at en blanding av både udefinerbart og definerbart lekemateriale bør være tilgjengelig for barna i leken. Materiell som ikke nødvendigvis er produsert til formål lek, er godt egnet materiell som barna selv kan definere.

Randi reflekterer over sine egne erfaringer med ulike typer lekemateriell barna har hatt tilgjengelig i barnehagen. «Jeg har erfart at lekemateriell som er definert på forhånd, for eksempel en garasje, bilbane, dukker og kjøkken går barna ofte fort lei av og leken blir herjete og barna finner liten ro». Kari og Randi har ganske like erfaringer. Lekemateriell som er ferdig definert, blir ofte barna fort ferdig med å leke med. De blir lei og er ikke like gode på å omdefinere lekematerielle slik at de kan brukes på en ny måte. Randi ønsker å bruke udefinerbart og definerbart lekemateriell i en god balanse. «Det vil ikke si at vi ikke har definerte leker, men vi kombinerer gammelt med nytt og definerbart med udefinerbart». Randi trekker frem god balanse mellom udefinerbart og definerbart lekemateriell. Hver av lekematerielle tilfører noe til leken og de utfyller hverandre.

Et av bildene pedagogene kommenterte var bilde 5 fra Kina. Randi snakker om udefinerbart lekemateriell, slik som bilde av rommet med byggeklosser uten instruksjon inneholder/viser (se bilde 5). «Her kan de mest fantastiske byggverk vokse frem, som verden aldri før har sett. Ville kanskje hatt litt flere ulike elementer, for eksempel rør, speil, elementer med litt farger» Udefinerbart lekemateriell slik som byggeklossene er en god inspirasjon for konstruksjonslek. Når barna får konstruere bruker de både sin egen fantasi, men de får også erfaringer innenfor fagfelt som matematikk, fysikk og motorisk kompetanse. Randi ser på dette rommet som et godt sted for å få inspirasjon til lek og få lekelyst. For å skape et større handlingsrom for barna, både i form av kreativitet og type lek, ville tilførsel av andre typer materiale, både i materialitet, farge og form være viktig.

Randi forteller om en gang de lagde dyreklinikk i barnehagen. «Hos oss har det vært et barn som har vært litt utenfor gruppen. Vi har gjennom kartlegging fått vite at barna er opptatt av dyr[...] Dette inspirerte oss til å lage dyreklinikk[...] Gjennom observasjon ser vi hva barna trenger for å utvide leken, det går unna på bandasjer og plastre». Observasjon er et viktig verktøy for Randi, ved å se dette barnet kan de voksne arbeide videre med dette som et utgangspunkt i barnets interesse. Det blir viktig å følge opp med materiell, slik at leken får utfolde seg på barnas premisser.

Begge pedagogene legger vekt på at barn får lekemateriell som beriker, utvider og støtter leken de skaper og er i. Samtidig som mengde av materiell er viktig er også tilbudet av udefinerbart lekemateriell og materiell som er ekte er viktig å ha med i leken. Ekte lekemateriell er slik som Randi nevner i eksempelet som plastre og bandasjer. Lekemiljøet er noe som er dynamisk og gjennom barnas eget initiativ og de voksnes observasjon blir ulike lekematerialer tilført. Lekemiljø kan være så mye, og skapes på ulike premisser. Det at de voksne skaper konkrete lekemiljøer som dyreklinikk er noe som er målstyrt. Dette lekemiljøet er likevel ikke statisk, men det endrer seg over tid og jo lengere barna «fordyper» seg i dette lekemiljøet. Lekemiljø kan være begrensende hvis lekematerialet de ansatte tilbyr er ferdig definert. Barna «bruker opp», og det kan ende med at leken stopper opp. Randi påpeker at det å tilby både lekemateriell som er definert og udefinert sammen er med på at barna finner ro og muligens et ønske om å utvide og leke i dette lekemiljøet. Akkurat som at lekemiljø kan planlegges og tilrettelegges, skapes også lekemiljø som ikke er planlagt av barn, og på barns eget initiativ.

Randi og Kari påpeker at lek noe mer enn bare å leke. I barnehagen ønsker de at barna får lyst til å leke selv, at barna skal ha lekelyst. Randi påpeker at gjennom de ulike lekematerialene som tilbys barna kan være med på å skape interesse, og ved interesse ønsker barna å leke, utforske, skape og lære. Det er ikke tilfeldig lekemateriell som bli tilbud barna for å øke interessen og lekelysten.

4.6 Rom og tilgjengelighet av lekemateriell i lekemiljøene

Det å skape et godt lekemiljø handler om å ha plass, et dedikert sted for et spesifikt lekemiljø. I et slik lekemiljø vil lekematerialene være tilgjengelig og barna har mulighet til å drive og utvide leken i dette miljøet.

Både Kari og Randi snakker om det å tilby lekemateriell slik at barna kan fortsette leken og utvide denne. Det å være en bevisst voksen, der man observerer og fanger opp hva barna trenger er viktig for å vite hva som trengs i leken. Randi skriver om tilgjengelighet av lekemateriell for barna, hvilke muligheter rommet gir og hvordan dette kan være en støtte eller en begrensning for et lekemiljø. Randi kommenterer et av bildene fra Kina: «Alt er plassert i barnas høyde, noe som er viktig for at barna skal få en mulighet til å utforske selv». På bildet fra Kina ser vi at alt materiell er tilgjengelig for barna. Kari kommenterer dette: «Vi har masse lekemateriell i skap. Vi kan ikke ha alt fremme. Barna spør, og vi henter frem det de spør etter».

5.0 Drøfting

I denne delen vil jeg drøfte funnene mine i lys av litteraturen i kapitel 2. Arbeidet med et lekemiljø er et arbeid som er en pågående prosess, som krever engasjerte og profesjonelle voksne. I rammeplanen (2017, s.19) blir «fysiske miljøer» løftet frem som et sted der barn skal få mulighet til å være aktiv i lek og andre aktiviteter. Personalet skal ifølge rammeplanen (2017, s. 20) organisere lekemateriell for å inspirere til ulik type lek, der barna skal få felles erfaringer gjennom lek med ulike leketemaer. På bakgrunn av rammeplanen får en forståelse for lek og dens betydning i barnehagehverdagen.

Leken er en viktig aktivitet i barnehagen og for barn. Dette støttes både i litteraturen og hos intervjuobjektene. Det at barn liker å leke, og at leken er et mål i seg selv påpeker begge informantene og Sandsether & Tobiassen (2020, s. 80). Brendeland (2018, s 74) skriver at

lekemiljø skapes der barna leker og som intervjuobjektene reflekterer er det gjennom kunnskap de voksne kan skape gode lekemiljø.

Det ansvaret de voksne har i barnehagen krever kunnskap. Voksenrollen i lekemiljøene handler om å ta ansvar, der de kan forholde seg aktivt til leken (Haarseth, 2020, s.161). Imidlertid skjer ikke dette alltid ute i barnehagene. Intervjuobjektene sier at å holde fokus på lekemiljøene er en pågående prosess, som krever tid. Det er ofte nyansatte og bruk av vikarer som fører med at fokuset på gode lekemiljø ikke alltid holder mål. Ansatte som ikke har kunnskap om hvordan eller hvorfor de skal tilrettelegge for gode lekemiljø vil ofte ikke klare å se behovene til barna. Haarseth (2020, s. 160) skriver at de ansatte mister motivasjon ved manglende kunnskap. Ved lite motivasjon kan refleksjon og ønske om å tilby et godt lekemiljø være mangelfull.

I følge Sandsether & Tobiassen (2020, s. 155) må de voksne observere og vite hvordan man kan skape gode lekemiljø. Å bruke observasjon som en metode krever kunnskap om hva man ser etter. Randi skriver selv at kunnskapen om lekemiljøer ikke alltid er lik hos alle ansatte. Så hvordan skal barnehagene klare å øke kunnskapen i en barnehage? Haarseth (2020, s. 160) sier at gjennom refleksjon på valgene som er tatt for å skape lekemiljø vil kunnskapen hos de voksne øke. Randi viser til teammøter der de har hatt fokus på lekemiljø, men i en hverdag der det er mangel på tid og det er ulike mål som skal bli nådd, kan det kanskje være et tema som man mister fokus på.

Trude Brendeland (2018, s. 74) sier at de valgene vi tar og det vi tilbyr av lekemateriell i lekemiljøene påvirker hvordan barna leker. Intervjuobjektene mine ønsker å tilby lekemateriell på bakgrunn av barnas interesser, og at det skal være med å få leken til å vare. Likevel så kommer det frem at lekemiljø blir skapt på bakgrunn av de voksnes ønske om å nå et mål. Som tidligere nevnt handlet det om et lekemiljø; dyreklinikk der et barn skulle bli inkludert i gruppen. Jeg spør meg selv om lekemiljø ble skapt for leken i seg selv, eller som en aktivitet slik at pedagogen fikk oppnådd sitt mål. Det er ikke feil å skape lekemiljø der man har satt en agenda og et mål for aktiviteten, men det er vel heller ikke et lekemiljø der barna har full frihet til å sette rammer og bestemme innhold selv (Brendeland, 2018, s. 35). Blir det slik som Hanne Kristin Nilsen (2020, s.149) skriver at rommene blir påvirket av både menneskene og materialene? Dette er i disse rommene lekemiljøene skapes for barn, så er de allerede påvirket og begrenset i sin lek?

Like viktig som å tilby lekemateriell og skape lekemiljø som treffer barnas interesse, har det også betydning hvordan lekemateriell blir tilbudt i lekemiljøene. Rammeplanen sier (2017, s. 20) at de voksne skal også organisere lekemateriell, slik at det inspirerer til lek. Et av mine intervjuobjekter skrev at det å ha alt av materialer fremme for barna var ikke mulig. Barna måtte hente eller spørre en voksen om å hente det de ønsket å ha med i leken om det manglet. Trude Brendeland (2018, s.74) sier at det vi tilbyr barna av materiell har stor betydning for hvordan, hva og hvor lenge leken varer. Ville leken hos disse barna i intervjuobjektens barnehage hatt en annen form for lek hvis flere lekematerialer var mer tilgjengelig for barna? Kanskje de hadde lekt annerledes enn det de gjør idag. Kanskje fantasileken og utforskertrangen hadde vært større om mulighetene hadde vært lagt mer til rette for barna? Er det slik at barna må ta aktive valg i et slikt lekemiljø? Jeg er usikker på om at det alltid vil være gunstig at barna må ta aktive valg ved å gå ut av leken for å finne/hente/ spørre om noe for å kunne leke videre. Det er ikke nødvendigvis slik at leken alltid stopper opp, men kan det være at leken hadde vart enda lengere, eller hadde utvidet seg til noe enda større. På tross av mindre tilgjengelighet av materiell i rommet fant Elisabeth Nordin-Hultman (2004, s. 88) gjennom sin forskning at ved å tilby mindre materialer begrenses leken og lekens varighet. Kanskje barnehagen skulle hatt materialet mer tilgjengelig i lekemiljøene, slik at barna ikke må «gå ut av» leken for å tilføre nye elementer. Likevel kan jeg se at rommene -mangel på penger- kunnskap folk- begrensede faktorer

Hansson (2016, s.54) mener at ved å tilby barna lekemateriell som er definert vil barna ikke få en like god lek som det de hadde hatt hvis de hadde blitt tilbudt udefinert materiell.

Intervjuobjektene mine ser fordelene med å tilby et lekemiljø der det finnes en god balanse mellom definert og udefinert lekemateriell. De har observert og har erfart at ved å tilby et rikt lekemiljø med både definert og udefinert lekemateriell at lekelyst og fantasien får de beste forutsetningene. Jeg ser at et lekemiljø for barn kan være så mangt. Det kan være en liten krok, der de har funnet ulike udefinert og definert materiell. Jeg ser også at barna har behov for å forflytte seg, og utvide lekemiljøene og skape nye i andre rom med nye tilslag av materialer. For å kunne skape gode lekemiljø ser jeg at de ansattes kunnskap og pedagogenes organisering har en viktig rolle. Jeg mener også at vi gjennom å tilby ulike udefinerbare lekemateriell skaper store kreative muligheter. Jeg mener at ofte kan barn finne ulike leketemaer ut ifra deres egne erfaringer, og med udefinerbare lekemateriell vil barna heller ikke bli begrenset. Ved å tilby en rik mengde med udefinerbare materiell, voksne som har

kompetanse, kan være kreative observante på hva barna leker og har behov for, kan man klare å skape gode lekemiljøer.

6.0 Avslutning

Da jeg startet denne oppgaven var målet mitt å få et innblikk i barnehagens tilbud av lekemateriell i barnehagen. Etter intervjuene mine endret jeg problemstilling og fokuset. Dette på bakgrunn av datamaterialet jeg hadde samlet inn. Likevel så var lekemateriell en del av det nye forskningsspørsmålet mitt. Det er i leken og i lekemiljøene lekemateriell blir brukt av barn. Samtidig er det viktig å være bevisst hvordan du tilbyr lekemateriell til barna i gruppen og hva som blir tilbudt. Det kan enten være de voksne eller barna som skaper lekemiljø i rommene med ulike materiell.

Resultatene jeg kom frem til var at intensjonen til intervjuobjektene var at lek og lekemiljø var et viktig tema i barnehagehverdagen. Likevel kunne jeg se at utfordringer som tidskabalene og utskifting og nyansettelser i barnehagen gjorde at arbeidet med gode lekemiljø kunne være utfordrende. Det er viktig å ha gode tanker og ideer om hvordan en skal arbeide med barn og lekemiljø i barnehagen, en må likevel klare å organisere det på en god måte. Barnehagen har ofte mange mål som skal oppnå i løpet av et barnehageår, da blir det snakk om å prioritere. Så kan man spørre seg om hvilke mål som blir prioritert i barnehagen. Er det fokus på å oppnå læringsmål, og at det får større plass i lekemiljøene og leken? Når tiden ikke alltid strekker til, vil dette også føre med seg prioritering om hvordan de ansatte organiserer barnegruppene.

Jeg mener at arbeidet med lekemiljø bør være noe som settes i fokus. På bakgrunn av at det er gjennom leken barn lærer, har man også et godt utgangspunkt for å jobbe mot ulike læringsmål fra rammeplanen. Samtidig må en som voksen i barnehagen anerkjenne leken, og at leken er et mål i seg selv. La barna skape lekemiljø, la barna transportere leker fra et lekemiljø til et annet. La heller barna skape i barnehagens rom med rikt utvalg av materialer, slik at det er de som inviterer oss inn i lekens verden, mer enn at det er vi som inviterer de inn. Ved å benytte oss av en slik tilnærming til lek og lekemiljø mener jeg kreativiteten og fantasien kan få fritt spillerom.

Å skape gode lekemiljø mener jeg handler om mange ulike faktorer. Noe av det viktigste mener jeg er engasjerte ansatte, der de i hverdagen får tid til refleksjon. Det kreves økt kunnskap, der de voksne sammen med barna kan utforske og utfordre grensene på hva og hvordan lekemiljø kan skapes. Jeg tror det er til stor hinder når lekemateriell ikke er tilgjengelig for barna i leken. Det er mulig at jeg ser at å skape lekemiljø som kun er skapt av barna, er begrenset. Det er mange rammer som kan begrense lekemiljøene. Det kan være at de fysiske rommet har begrensninger som plass, mulighet til å skjerme leken og mulighet til å la lekemiljøene bli stående over tid. I barnehagen kommer man ikke unna av at tiden ikke alltid rekker til, og at det er utskifting av personalet. For å skape kvalitet og gode lekemiljø i barnehagen må de ansatte få kunnskap og pedagogene må organisere slik at barn får mulighet til å leke i lekemiljø både med og uten voksne.

Lekemiljø er et tema som jeg vil utforske videre i mitt arbeid som barnehagelærer. Jeg håper at jeg med kunnskapen jeg har fått gjennom denne bacheloroppgaven har et godt grunnlag for å kunne tilføre og heve kvaliteten på hva vi som voksne tilbyr av lekemiljø til barna i barnehagen. Ingen barnegruppe er lik, så det finnes ingen fasit svar, det viktigste er at barna har lekelyst i et miljø de føler seg hjemme i.

Kildeliste

- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2018). *Bachelor oppgaven i barnehagelærer utdanningen*. Oslo: Cappelen.
- Brendeland, T, A. (2018). *Lekelyst- med rom for innelek*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Haarseth, M. (2020). Den nye voksenrollen. I E. B. H Sandsether & R, Storli (Red), *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø. Inspirasjon til lek* (s. 153-161). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hansson, H. (2016). *En barnehage til begjær Å gi form til barnehagens innhold*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kvale, S., & Brinkman, S. (2015), *Det kvalitative forskningsintervju*. (3 utg.). Oslo: Gyldendal.
- Lillemyr, O. F. (2016). *Lek på alvor*. (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Nilsen, H, K. (2018) Russiske barnehager som kreative steder. I A. Myrstad, T. Sverdrup, & M. B. Helgesen. (Red.), *Barn skaper sted, sted skaper barn* (146-168). Bergen: Fagbokforlaget.
- Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Tobiassen, M. L, & Sandseter, E. B. H. (2020). Hva gjør barna når de ikke leker i barnehagens tid til frilek? I Sandseter, E. B. H. & Tobiassen, M. L (Red.), *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø. Inspirasjon til lek* (s.79-93). Oslo: Universitetsforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder*. (5.utg). Bergen: Fagbokforlaget
- Thorbergesen, E. (2012). Lekemateriell og barns lek. I Moser (Red.), *Rom for barnehage: Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø* (231-247). Bergen: Fagbokforlaget.
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen* . Oslo: Universitetsforlaget.
- Øksnes, M. (2018). *Lekens flertydighet om barns lek i en institusjonalisert barndom*. Oslo: Cappelen.
- Wolf, K. D. (2017). *Medvirkning til barns spontane lek i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1.Samtykkeskjema.

Vil du delta i forskningsprosjektet

” Lekemateriell i fri leken i barnehagen?”

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å rette fokus på pedagogisk leder sine refleksjoner over lekemateriell i norske barnehager. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette asynkrone intervjuet blir utført for å samle data til forskningsprosjektet mitt.

Forskningsprosjektet mitt utgjør min bacheloroppgave i min utdanning på barnehagestudiet på høyskolen på Vestlandet.

Problemstillingen min i dette prosjektet er «Hvordan planlegger pedagogiske ledere i norske barnehager lekemateriell i barnehagen?». Metoden som er brukt i dette prosjektet er presentasjon av bildemateriale tatt i kina, som skal vær med på å få pedagogisk leder til å reflektere over deres eget lekemateriell i barnehagen. Hva mener pedagogisk leder er viktig å presentere for barnegruppen. Formålet med studien er å øke bevisstheten på lekemateriell i barnehagen. I hovedsak er dette for å løfte opp viktigheten av å være bevisst sine valg. Bevisst i forhold til tema lekemateriell slik at barnehagepersonalet tilbyr barnegruppene sine lekemateriale gjennom gjennomtenkte valg.

Med dette intervjuet vil jeg få data som skal analyseres nærmere Ved å rette fokus på lekemateriell i barnehagen, ønsker jeg å løfte opp viktigheten med å ha et bevisst forhold til hva man tilbyr av lekemateriell i sin barnegruppe som pedagogisk leder. Med gjennomtenkte handlinger, kan man som pedagogisk leder være med på å legge grunnlag for utfordrende, kreativ lek.

Jeg har valgt å ta utgangspunkt i to ulike barnehager i Norge. Hovedfokuset er hva og hvorfor pedagogisk leder tilbyr det gitte leke materialet i barnehagen. Barnehagene som jeg har valgt ut er en kommunal barnehage og en privat eid barnehage. Barnehagene har mellom 60-90 barn fordelt på ulike grupper. På bakgrunn av størrelsen på barnehagene, og tilknytning til et

større pedagogisk nettverk i barnehagen mener jeg dette vil være intervjuobjekt med representative refleksjoner med tanke på norske barnehager. Intervjuobjektene har lang erfaring i sine stillinger som pedagogiske ledere, noe som gir de en tyngde og historisk perspektiv med tanke på lekemateriell som er benyttet seg i barnehagene idag.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden som blir tatt i bruk er et Asynkront intervju. Opplysningene som vil bli samlet inn, er pedagogens meninger og tanker i forhold til tema: lekemateriell i barnehagen.

Spørsmål som intervjuet inneholder:

- Når du tenker på lekemateriell, hva tenker du på da, når det er snakk om den frie leken i barnehagen?
- Hva er viktig for deg og din barnehage med tanke på lekemateriell som dere tilbyr barna?
- På bakgrunn av lekematerialet som er tilgjengelig på din avdeling, mener du at du tilfører og utvider fri leken på en positiv måte?
- Hvilke muligheter/begrensninger mener du finnes her, med tanke på lekemateriell som er vist frem her? Hvilken form for lek åpner den opp for?

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Høgskolen på Vestlandet vil ha tilgang til innsamlet data.

For å sikre optimalt vern om personopplysninger, vil jeg oppbevare dokumentet på en sikret data, der dokumenter vil bli slettet når forskningsoppgaven er blitt vurdert og avsluttet. Videre vil jeg ikke bruke navn på intervjupersonen eller barnehage som intervjupersonen er ansatt i.

«Navn student» vil sende ut intervjuet til intervjuobjektet, og dataene vil bli behandlet og analysert i forskningsoppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 30.08.2020. Innsamlet data vil bli slettet innen denne dato.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Høgskolen på Vestlandet ved Åsta Birkeland (abi@hvl.no).

Vårt personvernombud: Trine Anikken Larsen

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med: NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Åsta Birkeland
(Forsker/veileder)

XXX
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i asynkront intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2 Intervjuguide

Lekemateriell i barnehagen

Jeg vil i denne forskningsoppgaven benytte meg av skriftlige asynkrone intervjuer som innebærer at du svarer til tilsendt intervjuguide sendt pr. mail. Ideelt sett ville et direkte intervju være det beste men av praktiske årsaker er dette ikke lengre mulig.

Intervjuet er to deler, der første del består av bilde 1-5. Bildene er tatt fra barnehager i Kina. Jeg ønsker du svarer på spørsmål som er knyttet til disse bildene først, før du går videre og svarer på neste. Andre del viser bilder tatt fra din avdeling. Bilde

I intervjuet vil jeg rette fokus mot lekemateriell som barna blir tilbudt i barnehagen.

Lekemateriell som blir brukt i den frie leken.. Jeg har et bredt begrep av lekemateriell som blir brukt i frileken. Lekemateriell som blir tatt i bruk på eget initiativ med variert form for begrensninger. Eksempel på slike lekemateriell er både formingsmaterieell, klær, biler, kjøkkenutstyr, kongler, gjenbruksmateriale. Det finnes ulike former for begrensninger, det er barna selv som tar i bruk og definerer hva som blir lekemateriell for deres lek.

I den frie leken finnes det ulike former for lek, som rollelek, konstruksjonslek og kreativlek.

Formålet med studien er å øke bevisstheten på lekemateriell i barnehagen. I hovedsak er dette for å løfte opp viktigheten av å være bevisst sine valg. Bevisst i forhold til tema lekemateriell slik at barnehagepersonalet tilbyr barnegruppene sine lekemateriale gjennom gjennomtenkte valg.

Spørsmål

1. Hva betyr lek for deg, i din rolle som pedagog?
2. Hvilken betydning har lek for barna i barnehagen?
3. Når du tenker på lekemateriell, hva tenker du på da, når det er snakk om den frie leken i barnehagen?

Se på bilde 1-5:

4. Hvilke tanker gjør du deg når du ser disse bildene?

5. Hvilke muligheter/begrensninger mener du finnes her, med tanke på lekemateriell som er vist frem her? Hvilken form for lek åpnes det opp for?
6. Noe mer du tenker når du ser disse bildene?

Se på bilde 6-9:

7. Hva er viktig for deg og din barnehage med tanke på lekemateriell som dere tilbyr barna?
8. Gjør dere noen endringer/utskiftninger regelmessig av ulike typer materialer dere tilbyr barnegruppen?
9. Tilfører dere nye elementer til lekemiljøet- hvilke rammer tilbyes dette i?
10. Hvilket fokus har barnehagen på løse deler (lekematerialer)? Jeg tenker da spesifikt på udefinerbare lekematerial.
11. På bakgrunn av lekematerialet som er tilgjengelig på din avdeling, mener du at du tilfører og utvider fri leken på en positiv måte?
12. Hvordan mener du løse deler (lekemateriell) kan være med på å skape kreative, utforskende miljøer for barn, og hvordan er du med på å løfte mulighetene frem i barnegruppen?
13. Hva kreves av en pedagogisk leder for å følge opp/ skape et slikt miljø?

Vedlegg 3 Bildemateriale



Bilde 1



Bilde 2



Bilde 3



Bilde 4



Bilde 5



Bilde 6



Bilde 7



Bilde 8



Bilde 9